

17^ο Εβδομαδιαίο Δελτίο για τις Οικονομικές Επιπτώσεις του Κορωνοϊού

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις (10-17/07)

"Είναι σημαντικό να λάβουμε μία απόφαση πριν από το τέλος του Ιουλίου και δεν θα πρέπει να αποτελεί ένα συμβιβασμό προς τα κάτω. Αυτό θα ήταν μη αποδεκτό τόσο από πολιτική όσο και οικονομική σκοπιά. Τα θύματα και οι επιχειρήσεις δεν αξίζουν κάτι τέτοιο"

Giuseppe Conte, Πρωθυπουργός της Ιταλίας

"Ναι, χρειαζόμαστε ένα ταμείο ανάκαμψης. Πρέπει να στοχεύει στις πραγματικές ανάγκες και να βασίζεται σε ευνοϊκά δάνεια και όχι σε επιχορηγήσεις."

Stefan Löfven, Πρωθυπουργός της Σουηδίας

"Είναι ξεκάθαρο ότι η διατήρηση της αρχής του κράτους δικαίου στο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο είναι μία από τις κεντρικές μας προτεραιότητες. Δεν αφορά μόνο χρήματα αλλά ένα ευρύτερο θέμα αρχών."

Sanna Marin, Πρωθυπουργός της Φινλανδίας

- Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τη διατήρηση των βασικών επιτοκίων στο ίδιο επίπεδο. Επίσης, ανακοινώθηκε η συνέχιση των αγορών περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του APP με ρυθμό €20 δισ./μήνα.

ΕΚΤ

- Η Επιτροπή υπέγραψε μνημόνιο κατανόησης με τη Βόρεια Μακεδονία για την εκταμίευση €80 εκατ. οικονομικής βοήθειας προς την τελευταία.

**Ευρωπαϊκή
Επιτροπή**

Δικαστήριο της ΕΕ

- Το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε το πρόστιμο ύψους €14,3 δισ. που επεβλήθη στην Apple το 2016. Η απόφαση βασίστηκε στη διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει ότι η φορολογική μεταχείριση της εταιρείας παραβίασε τους κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

- Εν όψει της σημερινής συνόδου, ο Πρόεδρος Charles Michel δημοσίευσε την πρότασή του για τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό. Σύμφωνα με αυτή, το ύψος του ανέρχεται σε €1,047 τρισ., χαμηλότερο κατά €36 δισ. σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής. Επίσης, ενώ το ταμείο ανάκαμψης παραμένει στα €750 δισ., ο Πρόεδρος πρότεινε τη διατήρηση του rebate για τις DE, NL, SE AT & DK.

Εθνικές Εξελίξεις (10-17/07)

Νότια Κορέα: Ο Πρόεδρος ανακοίνωσε πακέτο οικονομικής τόνωσης ύψους \$132 δισ. μέχρι το 2025 το οποίο στοχεύει στη δημιουργία 1,9 εκατ. θέσεων εργασίας.

Καναδάς: Η Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε τη διατήρηση του βασικού της επιτοκίου στο 0,25%.

ΗΠΑ: Το έλλειμμα του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού ανήλθε σε \$864 δισ., το οποίο αποτελεί ρεκόρ για τις ΗΠΑ.

ΗΒ: Το Office for Budget Responsibility ανακοίνωσε ότι ο δανεισμός της βρετανικής κυβέρνησης αναμένεται να υπερβεί τα £370 δισ. κατά το φορολογικό έτος 2020-21.

Ανάλυση μέτρων⁶ (16/03 – 10/07)

	ΕΕ	Γαλλία	Ιταλία	Γερμανία	Ολλανδία	Αυστρία	Δανία	Ισπανία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Ιρλανδία
Α. Δημοσιονομικά Μέτρα¹	€65 δισ.	€135 δισ. ²	€52,5 δισ.	€286 δισ.	€33,1 δισ.	€42,2 δισ.	131,4 δισ. DKK	€31,2 δισ.	€24 δισ. ³	€1 δισ. ¹	≈ €6,8 δισ. ^{1, 2}
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	€2,6 τρισ. ⁴	-	-	-	-	-	Επέκταση πιστωτικής διευκόλυνσης των τραπεζών	-	-	-	-
Γ. Δάνεια/ Δανειακές Εγγυήσεις	€305 δισ.	€315 δισ.	€530 δισ.	€819,7 δισ.	Τουλάχιστον €30,6 δισ.	€9 δισ.	70 δισ. DKK	€112,4 δισ.	Απροσδιόριστο	€13 δισ.	Τουλάχιστον €5 δισ.
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	-	Απροσδιόριστο	€27,5 δισ.	€500 δισ.	€36 δισ.	Έως €10 δισ.	208 δισ. DKK	Τουλ. €14 δισ.	Απροσδιόριστο	€7,9 δισ.	Απροσδιόριστο
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας⁵	SURE: Ταμείο παροχής δανείων στα κράτη-μέλη για προγράμματα στήριξης της απασχόλησης. Συνολικό ύψος: €100 δισ.	Κάλυψη μισθών κατά 70% για άτομα σε καθεστώς μερικής ανεργίας	Πάγωμα απολύσεων & χρονική επέκταση επιδόματος ανεργίας	Ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος στήριξης εισοδήματος των ανέργων	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 90% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Στήριξη μισθολογικού κόστους κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος του μισθού έως 90% του χρόνου εργασίας	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Κάλυψη μισθών κατά 70% ⁶	Τα μέτρα περιλαμβάνουν συνέχιση της παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού, ένα πλάνο ενίσχυσης απασχόλησης και επέκταση των επιδομάτων ανεργίας.	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 40% μείωση στα έσοδα)	Αύξηση επιδόματος ανεργίας και στήριξη μισθολογικού κόστους έως 70% (όριο €410/εβδομάδα)

¹ Το κόστος των μέτρων αυτών αναμένεται να είναι υψηλότερο καθώς έχουν ληφθεί μέτρα το κόστος των οποίων δεν είναι ακόμα γνωστό.

² Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων τα οποία δεν έχουν κοστολογηθεί ξεχωριστά.

³ Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων και δάνεια/δανειακές εγγυήσεις.

⁴ Συμπεριλαμβάνει το Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP), συνολικής αξίας €750 δισ., την αύξηση κατά €120 δισ. των αγορών στο πλαίσιο του Asset Purchase Programme (APP), την παροχή επιπρόσθετης ρευστότητας ύψους €1 τρισ. στον τραπεζικό τομέα μέσω του προγράμματος TLTRO III καθώς και την απελευθέρωση κεφαλαίων ύψους €120 δισ. λόγω χαλάρωσης των κανονισμών. Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται στη συνολική αξία τίτλων και τραπεζικής ρευστότητας που θα έχουν προστεθεί στο ισολογισμό της ΕΚΤ μετά το πέρας των αντίστοιχων προγραμμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες για την εξέλιξη των αγορών τίτλων της ΕΚΤ, σας παραπέμπουμε στο διάγραμμα των Εβδομαδιαίων Καθαρών Αγορών Τίτλων.

⁵ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

⁶ Κύρια πηγή: IMF Policy Tracker. Επιπλέον πηγές: OECD Country Policy Tracker & επίσημες ανακοινώσεις των κυβερνήσεων.

	ΗΠΑ	Καναδάς	Αυστραλία	ΗΒ	Ιαπωνία	Ρωσία	Ινδία	Βραζιλία
Α. Δημοσιονομικά μέτρα (Σύνολο)⁷	≈\$1,7 τρισ.	176,6 δισ. CAD	133,8 δισ. AUD	£162,5 δισ.	¥148,9 τρισ. ⁸	≈3,2 τρισ. RUB	≈ 9,45 τρισ. INR	≈ 800 δισ. BRL
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £940 δισ.	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 3,7 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Β1. Αγορές Ομολόγων	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	£750 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	-
Β2. Ρευστότητα προς τράπεζες	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £190 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	700 δισ. RUB	Τουλάχιστον 8 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	\$1,242 τρισ.	65 δισ. CAD	35 δισ. AUD	£330 δισ. ⁹	Τουλάχιστον ¥2,135 τρισ.	Δεν εξειδικεύεται	-	≈ 253 δισ. BRL
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	\$561 δισ.	85 δισ. CAD	-	Τουλάχιστον £3,1 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας¹⁰	\$250 δισ. (μέσω επιδομάτων ανεργίας)	Παροχή στήριξης 2000 CAD/μήνα σε άτομα με απώλεια εισοδήματος & στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 75% για πληττόμενες επιχειρήσεις	Στήριξη μισθολογικού κόστους με παροχή ανά δύο εβδομάδες 1500 AUD/εργαζόμενο	Στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 80%	-	Μείωση εργοδοτικών εισφορών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις & αύξηση του επιδόματος ανεργίας	Αύξηση μισθού για εργάτες που έχουν ενταχθεί σε κρατικό πρόγραμμα απασχόλησης αγροτών	Παροχή βοήθηματος \$120 σε ανέργους και στους άτυπα απασχολούμενους

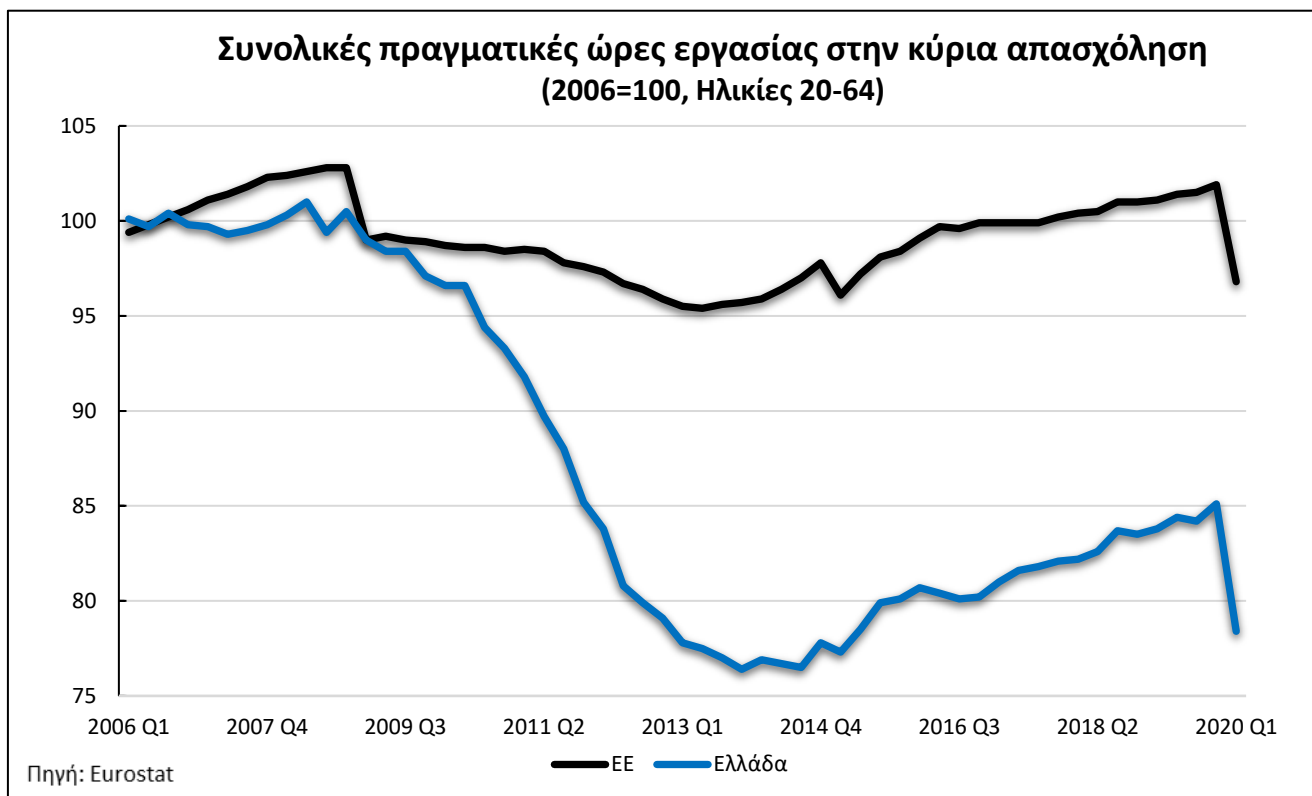
⁷ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων.

⁸ Καθώς δεν έχει εξειδικευθεί η κατανομή του συνολικού πακέτου, στο ποσό συμπεριλαμβάνεται το κόστος των μέτρων αναστολής εισπραξης φόρων και παροχής δανείων/δανειακών εγγυήσεων.

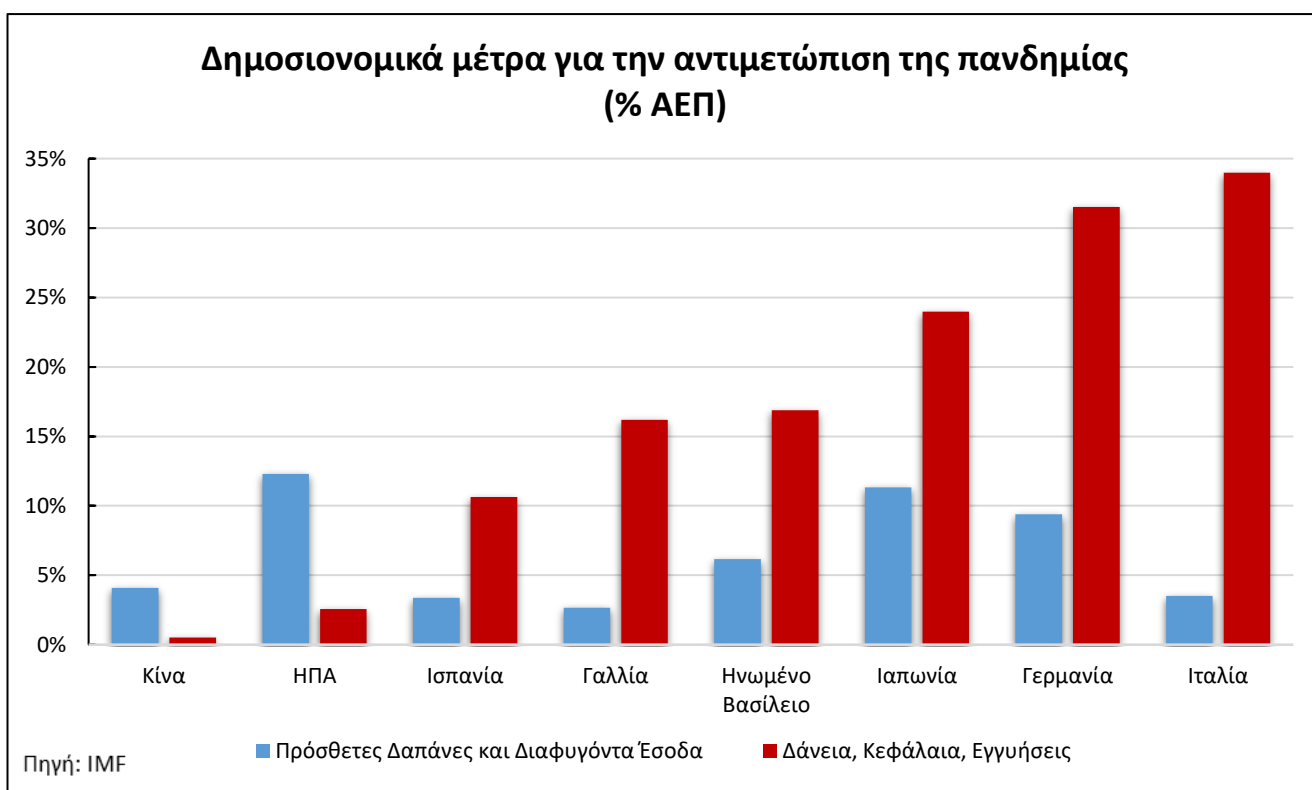
⁹ Από κοινού με την Τράπεζα της Αγγλίας

¹⁰ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

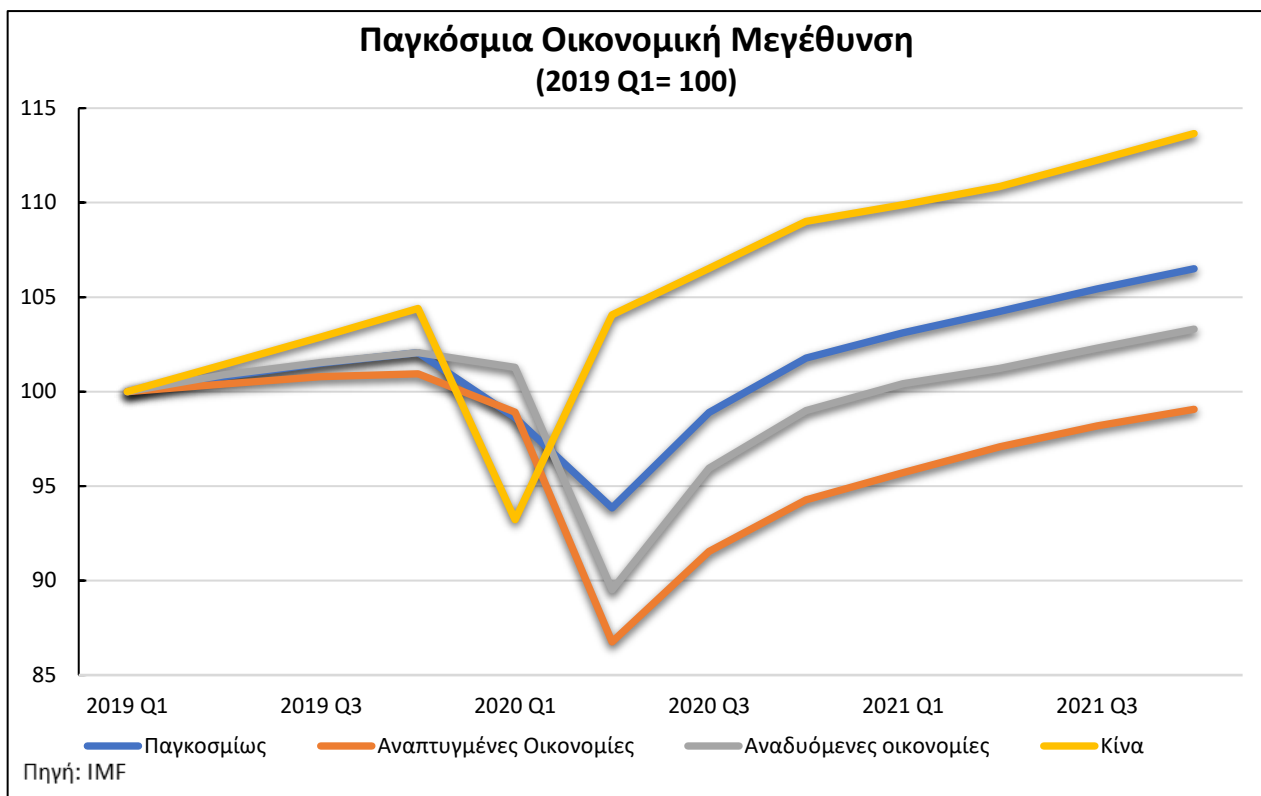
Πρόσφατες Οικονομικές Εξελίξεις (13-16/07)

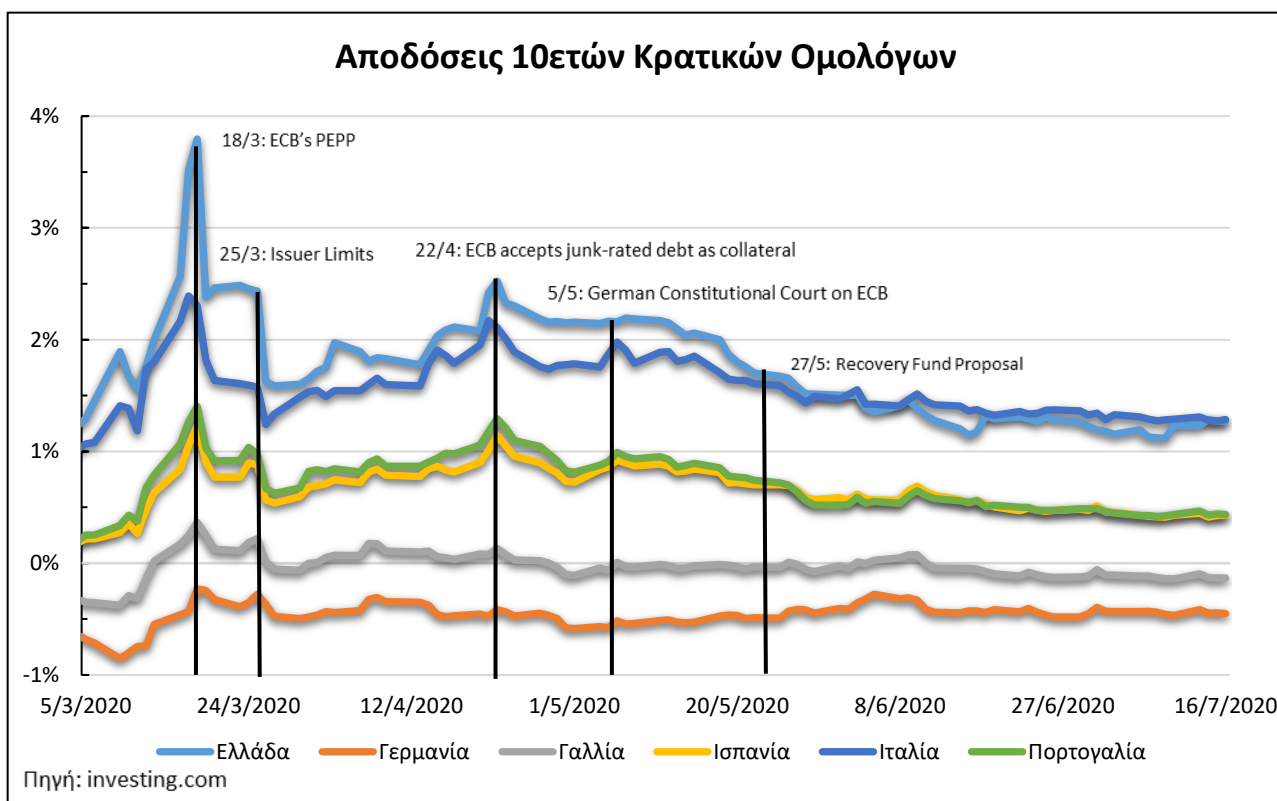
Σύμφωνα με τη [Eurostat](#) (8/7), οι πραγματικές ώρες εργασίας εμφάνισαν ραγδαία μείωση κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020. Παρόλα αυτά η μείωση είναι μικρότερη εκείνης της κρίσης της ευρωζώνης.

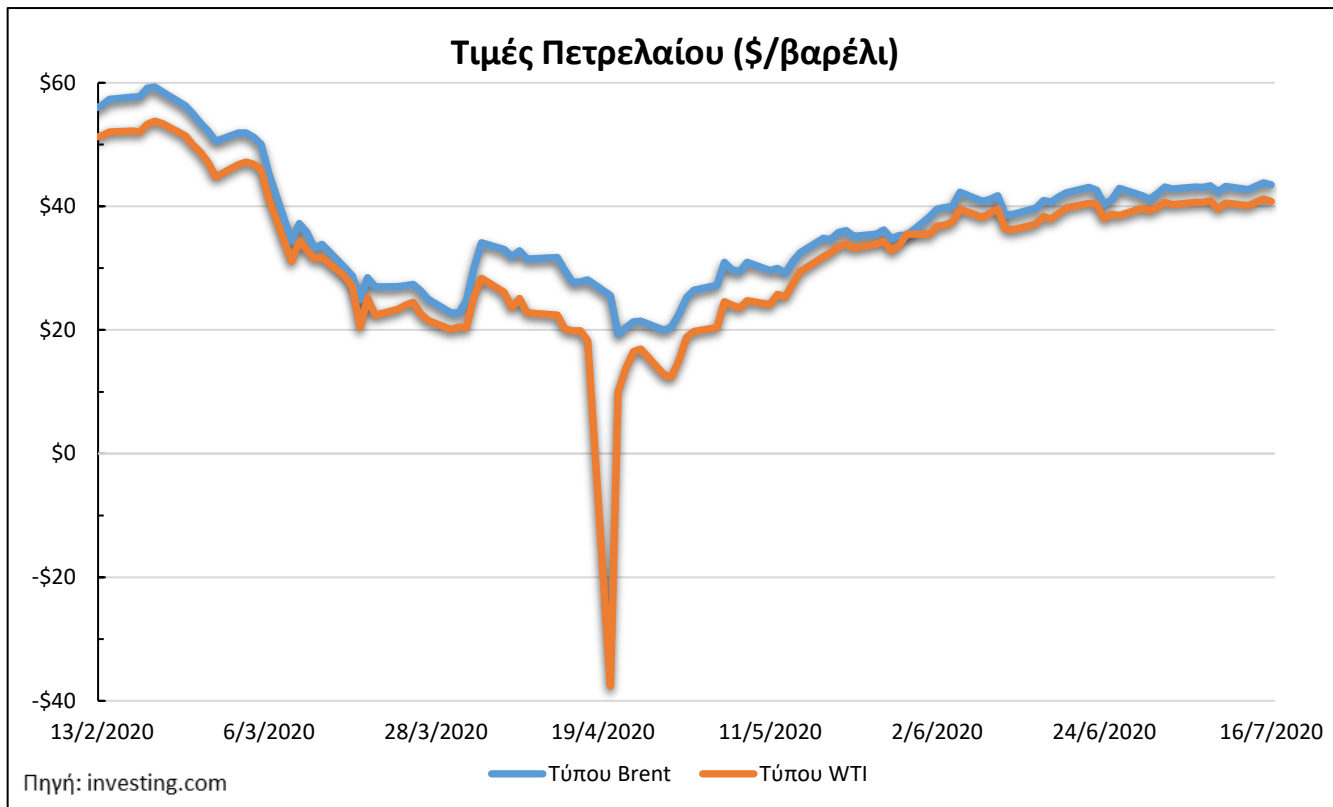
Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη έκθεση του [ΑΝΤ](#) (24/6), τα άμεσα δημοσιονομικά μέτρα των χωρών της Ευρωζώνης φαίνεται να είναι χαμηλότερα -με εξαίρεση τη Γερμανία- σε σύγκριση με τις χώρες εκτός Ευρωζώνης. Αντίθετα, οι χώρες της Ευρωζώνης φαίνεται να βασίζονται περισσότερο σε μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας.

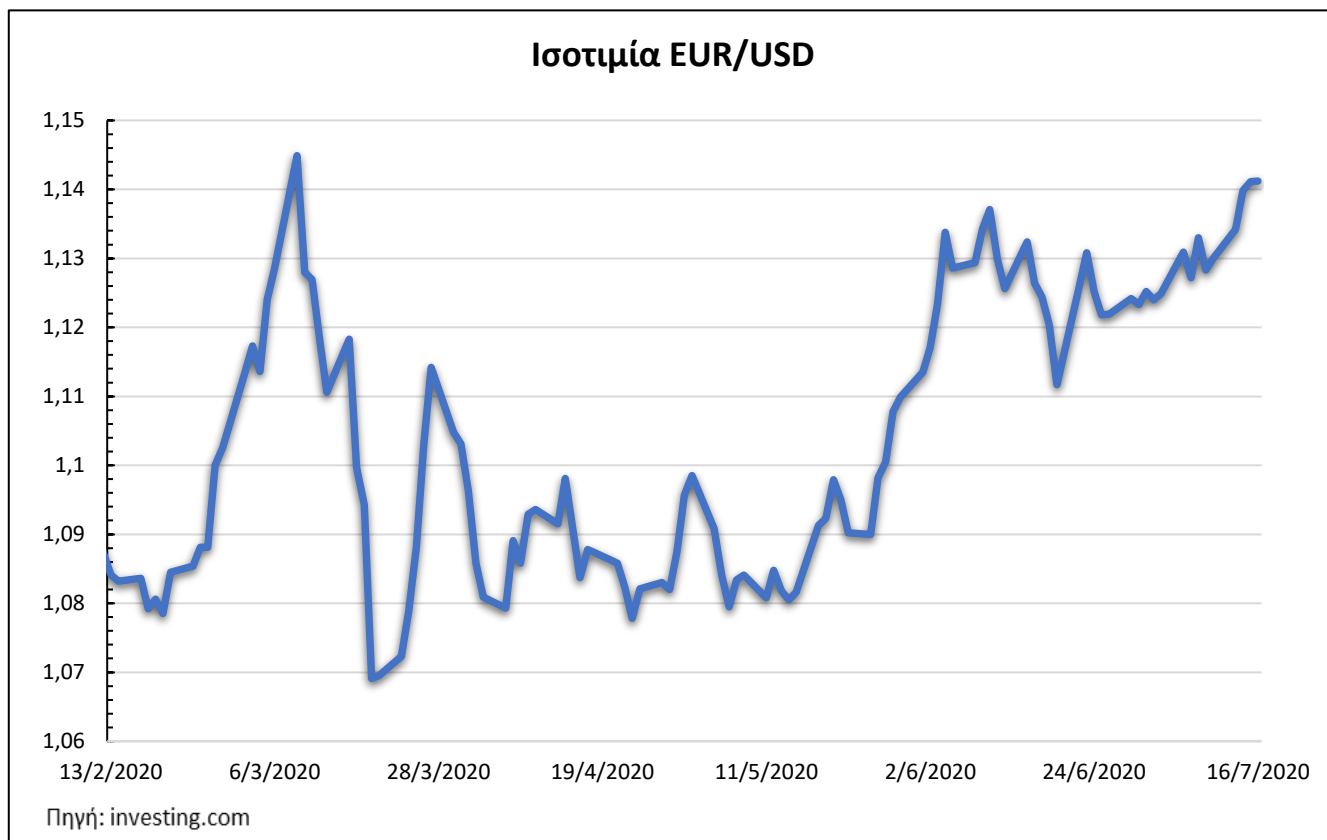
Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη έκθεση του [ΔΝΤ](#) (24/6), οι οικονομίες των χωρών αναμένεται να ανακάμψουν με ταχείς ρυθμούς μετά το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις αυτές ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας.

Σχετική σταθεροποίηση καταγράφεται στις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων και αυτή την εβδομάδα με τους επενδυτές να περιμένουν με αγωνία τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το Ταμείο Ανάκαμψης.

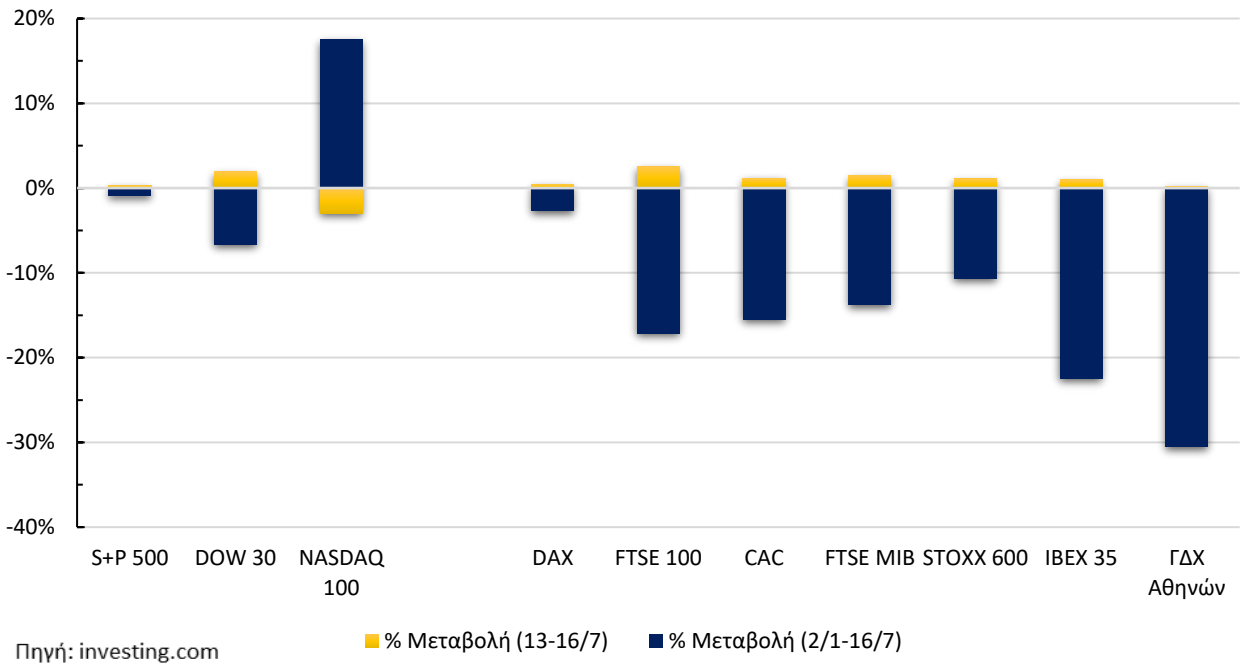

Άνοδος καταγράφεται στις τιμές του πετρελαίου αυτή την εβδομάδα με το Brent να διαμορφώνεται στα 43,47 \$/βαρέλι και το WTI στα 40,77 \$/βαρέλι.

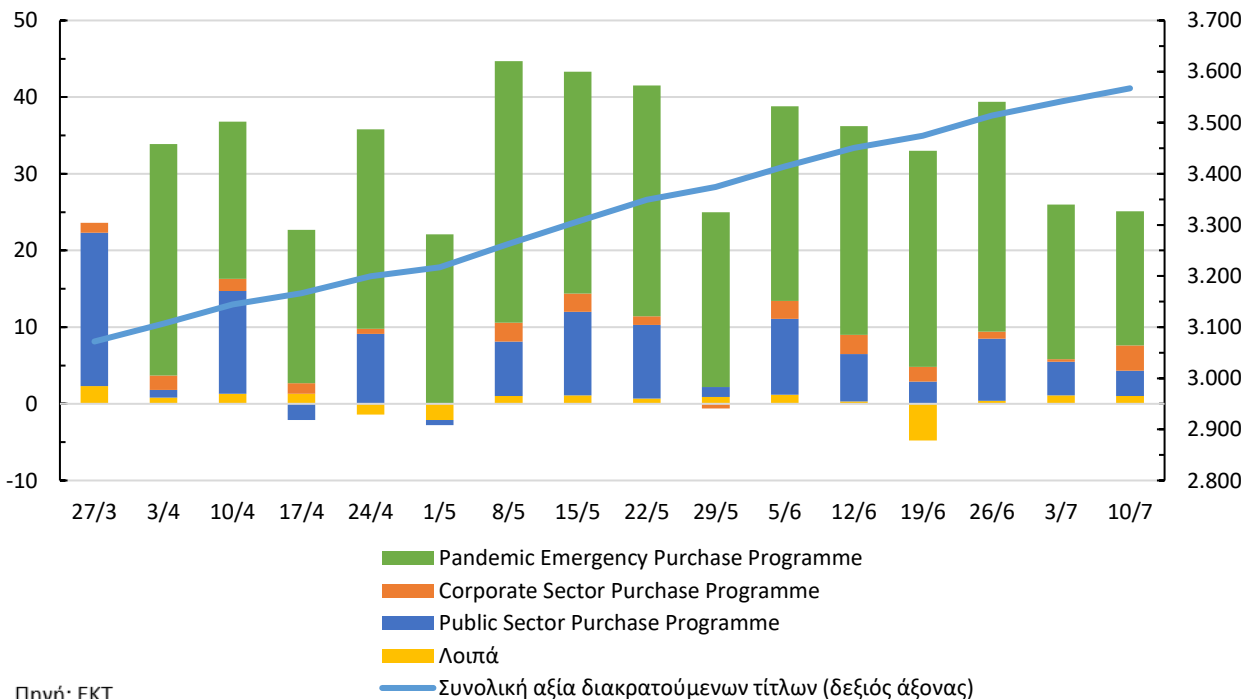
Στην αγορά συναλλάγματος, ανοδικά κινείται το ευρώ αυτή την εβδομάδα, με τη συναλλαγματική ισοτιμία να διαμορφώνεται στα 1,1412 \$/€.

Αποδόσεις Χρηματιστηρίων

Μικρή άνοδο παρουσίασαν αυτή την εβδομάδα οι περισσότεροι δείκτες τόσο στην Wall Street όσο και στην Ευρώπη λόγω της αυξημένης αισιοδοξίας των επενδυτών για ένα εμβόλιο κατά του κορωνοϊού.

Εβδομαδιαίες καθαρές αγορές τίτλων ΕΚΤ (δισ. €)

Στις 18/3, η ΕΚΤ ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών και εταιρικών τίτλων (PEPP) συνολικού ύψους €750 δισ. Παράλληλα, συνεχίζονται οι αγορές κρατικών και εταιρικών ομολόγων στο πλαίσιο του APP το οποίο είναι σε ισχύ από τον Οκτώβριο του 2014 και ενισχύθηκε στις 12/3 με επιπλέον €120 δισ. αγορών. Οι μπάρες αντιπροσωπεύουν τις εβδομαδιαίες αγορές τίτλων ανά πρόγραμμα, ενώ η γραμμή την εξέλιξη της αθροιστικής αξίας των τίτλων που διακρατώνται από την ΕΚΤ στο πλαίσιο όλων των παρελθόντων και παρόντων προγραμμάτων αγοράς τίτλων.

Διαβάσαμε

Μελέτες, αναλύσεις, προβλέψεις για τις οικονομικές διαστάσεις της πανδημίας

Ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17 και 18 Ιουλίου, όπου **τα κράτη μέλη της ΕΕ θα προσπαθήσουν να βρουν έναν συμβιβασμό σχετικά με το οικονομικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, [οι Andreas Eisl και Mattia Tomay του Ινστιτούτου Jacques Delors](#)

κάνουν τις ακόλουθες προτάσεις σχετικά με τη στρατηγική της αμοιβαιοποίησης του χρέους: α) οι διαπραγματεύσεις δεν θα πρέπει να αποκλίνουν από το μοντέλο ενός ειδικού μηχανισμού κρίσης για υπερεθνικό δανεισμό που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις επιχορηγήσεις, β) η αμοιβαιοποίηση της αποπληρωμής του χρέους δικαιολογεί τη συμπερίληψη αιρεσιμοτήτων, οι οποίες οφείλουν να είναι συγκεκριμένες, αλλά να αφήνουν επίσης αρκετό περιθώριο στα κράτη-μέλη να καθορίσουν τις δικές τους πολιτικές και προτεραιότητες χωρίς να παρεμβαίνουν υπερβολικά στην εθνική κυριαρχία και γ) η διαδικασία αξιολόγησης των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που χρηματοδοτούνται από το Next Generation EU θα πρέπει να είναι διαφανής, με την Επιτροπή να αποτελεί το καταλληλότερο θεσμικό όργανο για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπόκειται σε έλεγχο τόσο από το Συμβούλιο όσο και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εάν η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Ταμείο Ανάκαμψης εγκριθεί από τα κράτη-μέλη, **η ΕΕ θα γίνει ο μεγαλύτερος υπερεθνικός εκδότης χρέους στον κόσμο**. Για να διατηρήσει την εξαιρετικά υψηλή πιστοληπτική ικανότητα της ΕΕ, η Επιτροπή προτείνει

στα κράτη-μέλη να μεταφέρουν έως και 0,6% του ακαθάριστου εθνικού τους εισοδήματος στον προϋπολογισμό της ΕΕ ετησίως έως το 2058, όταν και θα εξοφληθούν τα τελευταία ομόλογα. Αυτό το ποσό θα υπερβεί το εύλογο ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης χρέους της ΕΕ. [Ωστόσο, εξηγεί ο Moritz Kraemer στο Centre for European Policy Studies](#), οι δεσμεύσεις των κρατών-μελών για μελλοντικές μεταφορές στον προϋπολογισμό της ΕΕ είναι ουσιαστικά ανεφάρμοστες υποσχέσεις. Για παράδειγμα, μια βαθύτερη πολιτική κρίση εντός της ΕΕ θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναστολή των υποσχέσεων πληρωμών, θέτοντας αμέσως σε κίνδυνο την έγκαιρη εξυπηρέτηση χρέους της ΕΕ. Ως έχει, το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό πρόγραμμα θεσμικών εκδόσεων θα έχει τις πιο αδύναμες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να παρέχουν πιο ισχυρή οικονομική στήριξη, όπως άνευ όρων εγγυήσεις με ρήτρες πολλαπλής αθέτησης (όπως στις περιπτώσεις του προγράμματος EFSF ή του προγράμματος SURE) ή ένα «κεφαλαιακό μαξιλάρι» (όπως στις περιπτώσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας).

Η Ευρωπαϊκή Ενιαία Αγορά παρά τις επιτυχίες της, πρέπει να εξελιχθεί σε μια Ενιαία Οικονομική Επικράτεια (Single Economic Territory), σύμφωνα με τον [Fabian Zuleeg στο European Policy Centre](#), δημιουργώντας έτσι μια μικροοικονομική κοινή πολιτική εντός της ΕΕ, ενισχύοντας την ευρωπαϊκή οικονομική δομή ενάντια σε κρίσεις όπως η τρέχουσα. Η ΕΕ βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι όσον αφορά την οικονομική πολιτική καθώς έχει την επιλογή, να επιστρέψει στην οικονομική κατάσταση πριν από το COVID-19, να συνεχίσει τις ad-hoc κυβερνητικές παρεμβάσεις στις αγορές ή να ενσωματώσει περαιτέρω την οικονομία της ΕΕ σε μια ενιαία ευρωπαϊκή επικράτεια. Η καλύτερη απάντηση είναι να κάνουμε ένα βήμα μπροστά και να υιοθετήσουμε μια νέα, κοινή ευρωπαϊκή οικονομική προσέγγιση, για να διασφαλίσουμε ότι κανένα από τα κράτη-μέλη δεν θα μείνει πίσω ή δεν θα εξαρτάται μόνιμα από τους διασωστικούς μηχανισμούς. Ο κύριος λόγος για τη δημιουργία μιας ενιαίας οικονομικής επικράτειας είναι η καθιέρωση μιας προληπτικής προσέγγισης της οικονομικής πολιτικής και της μικροοικονομικής παρέμβασης.

Οι ηγέτες της ΕΕ τονίζουν τη σημασία της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού και θεωρούν ότι είναι ζωτικής σημασίας για την ανάκαμψη της ΕΕ από την κρίση κορωνοϊού. Δικαίως, [σύμφωνα με την Annika Hedberg και τον Stefan Sipka του European Policy Centre](#). Η πρόταση της Πράσινης Συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – που υποστηρίζεται, για παράδειγμα, από τη Βιομηχανική Στρατηγική, όπως και από το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία και την Ψηφιακή Στρατηγική – αναγνωρίζει ότι οι δύο μεταβάσεις είναι στενά συνδεδεμένες. Όμως η ΕΕ πρέπει να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα. Πρέπει να διασφαλίσει ότι η ψηφιοποίηση ενισχύει την προστασία του περιβάλλοντος και τη δράση για το κλίμα και ότι ο ψηφιακός τομέας γίνεται πιο πράσινος. Πώς; Οι συγγραφείς υποβάλλουν τρεις προτάσεις: α) τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού «χώρου δεδομένων» για να συνοδεύσει την εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας και να επιτρέψει την ελεύθερη ροή πληροφοριών, β) την επένδυση σε ψηφιακές λύσεις που μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της κλιματικής ουδετερότητας, της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, των μηδενικών εκπομπών ρύπων και της βιοποικιλότητας και γ) την αντιμετώπιση των αρνητικών περιβαλλοντικών και κλιματικών επιπτώσεων της ψηφιοποίησης.

[Οι Jana Puglierin και Ulrike Esther Franke αναρωτιούνται στο European Council on Foreign Relations](#), πώς η Γαλλία και η Γερμανία μπορούν να οικοδομήσουν μια γεωπολιτική Ευρώπη. Η Γαλλία και η Γερμανία πρέπει να χρησιμοποιήσουν τη δυναμική που δημιούργησαν μέσω της συμφωνίας τους σχετικά με το Ταμείο Ανάκαμψης για να δώσουν στην ΕΕ μια ισχυρότερη γεωπολιτική φωνή. Μαζί, έχουν όλα όσα χρειάζονται: συνδέσεις προς το Νότο και την Ανατολή, φιλοδοξίες, καθώς και ρεαλισμό. Από τη μία πλευρά, το Παρίσι πρέπει να προσπαθήσει πιο ενεργά και με μεγαλύτερη ευαισθησία να συνεργαστεί με τους εταίρους του που επικρίνουν τις γαλλικές πρωτοβουλίες εξωτερικής πολιτικής. Από την άλλη πλευρά, το Βερολίνο θα πρέπει να είναι πιο ανοιχτό και ευέλικτο στη διαμόρφωση εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας με μικρότερες ομάδες κρατών-μελών.

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η σύγκρουση οδήγησε σε επιδείνωση των ρωσο-ουκρανικών οικονομικών σχέσεων, ενώ οι δεσμοί με την ΕΕ έχουν εμβαθύνει. Αυτή η μεταβολή είναι εμφανής στις εμπορικές ροές, όπως περιγράφουν [οι Marke Dabrowski, Marta Domínguez-Jiménez και Georg Zachmann στο Bruegel](#): **η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει γίνει ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ουκρανίας, ενώ η Κίνα είναι έτοιμη να ξεπεράσει τη Ρωσία στη δεύτερη θέση.** Οι εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία, η Αχίλλειος πτέρνα της Ουκρανίας, αντικαταστάθηκαν εν μέρει από αντίστροφες παραδόσεις από την ΕΕ και μειώθηκαν ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης του τομέα φυσικού αερίου. Ωστόσο, το μέλλον των οικονομικών σχέσεων μεταξύ Ουκρανίας και ΕΕ παραμένει αβέβαιο. Για παράδειγμα, η ολοκλήρωση του αγωγού Nord Stream II θα αποδυναμώσει τη θέση της Ουκρανίας στην αγορά μεταφοράς φυσικού αερίου μεταξύ Ρωσίας και ΕΕ και η εισαγωγή ενός φόρου προσαρμογής του άνθρακα από την ΕΕ θα επηρέαζε αρνητικά τις ουκρανικές εξαγωγές μετάλλων και χημικών ουσιών στην Ευρώπη.

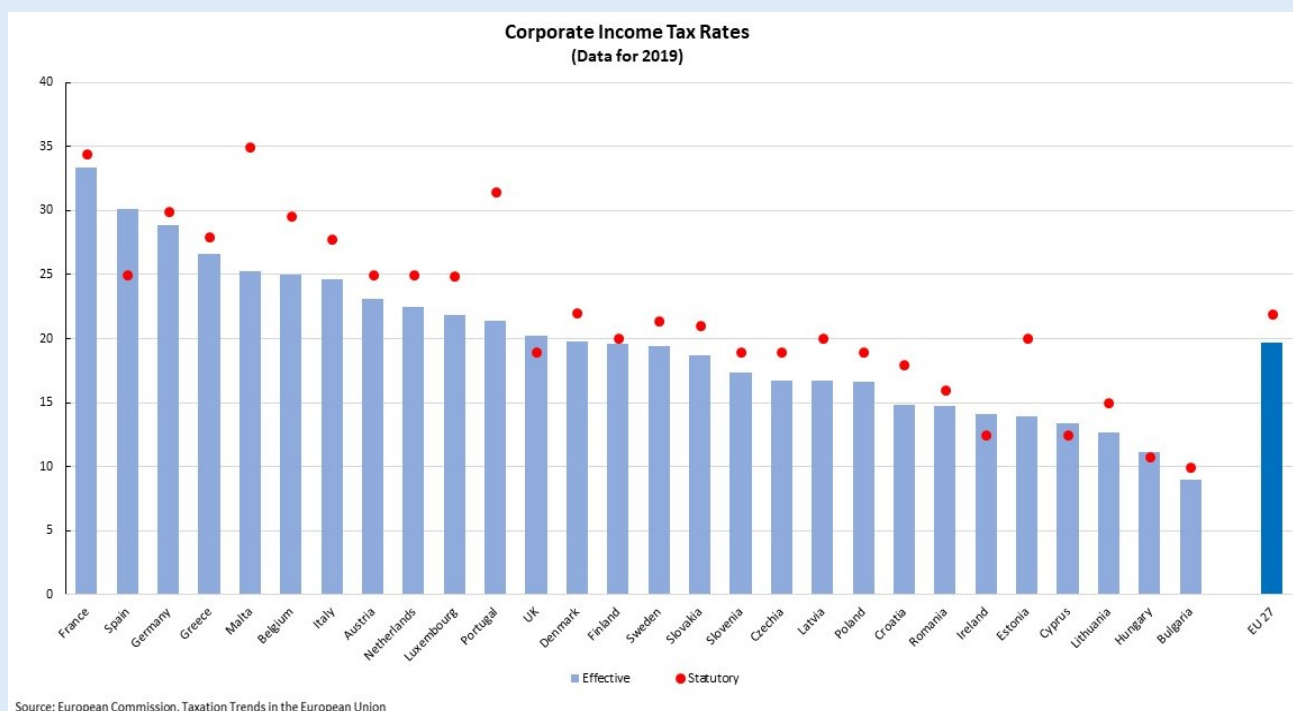

Ένα και μόνο διαιρεμένο κράτος-μέλος μπορεί να καταφέρει να διαιρέσει ολόκληρη την Ευρώπη – και αυτές οι προεδρικές εκλογές έχουν αφήσει την Πολωνία βαθιά διχασμένη: νέοι εναντίον ηλικιωμένων, αστικά κέντρα εναντίον περιφέρειας, Ανατολή εναντίον Δύσης, εργαζόμενοι έναντι εκείνων που λαμβάνουν κοινωνικές παροχές, σύμφωνα με τους [Pawel Zerka και Piotr Buras στο European Policy Centre](#). Η εθνικιστική, αντι-ΛΟΑΤΚΙ, αντι-γερμανική και ευρωφοβική ρητορική του Duda στην προεκλογική εκστρατεία βοήθησε στην κινητοποίηση του πυρήνα του εκλογικού του σώματος, αλλά δεν πέρασε απαρατήρητη στην Ευρώπη. Κατά την προσεχή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι διαπραγματεύσεις για τον επόμενο πολυετή προϋπολογισμό της ΕΕ, καθώς και το Ταμείο Ανάκαμψης, θα εισέλθουν σε κρίσιμο στάδιο και θα θέσουν την κυβέρνηση της Πολωνίας υπό το βλέμμα της διεθνούς κοινής γνώμης. Το κυβερνών κόμμα μπορεί να επιλέξει να εργαλειοποιήσει τα ευρωπαϊκά ζητήματα, ώστε να συνεχίσει το «διαίρει και βασίλευε» εσωτερικά. Οι ψηφοφόροι του Duda δεν εμπιστεύονται την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – και ως εκ τούτου ίσως πιστεύουν ότι οι τεταμένες σχέσεις του Duda και της κυβέρνησής του με τις Βρυξέλλες αποτελούν ένδειξη ισχύος παρά αδυναμίας.

Η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ, η οποία ακυρώνει την υποχρέωση της Apple να επιστρέψει 14,3 δισ. ευρώ σε φόρους στην Ιρλανδία, είναι εμβληματική. Αυτή η απόφαση είναι αναμφίβολα ένα πλήγμα για τις προσπάθειες της Επιτρόπου ανταγωνισμού Margrethe Vestager εναντίων των χαμηλών φορολογικών καθεστώτων στην ΕΕ, σύμφωνα με τους [Simon van Dorpe και Christian Oliver του Politico](#). Οι Βρυξέλλες δεν κατάφεραν να αποδείξουν επαρκώς ότι ο τεχνολογικός γίγαντας είχε λάβει παράνομο οικονομικό πλεονέκτημα στην Ιρλανδία σε σχέση με τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Ωστόσο, η υπόθεση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, καθώς η Επιτροπή θα καταθέσει έφεση κατά πάσα πιθανότητα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Το ΕΔ (το ανώτατο δικαστήριο της ΕΕ) θα εκδώσει την τελική απόφαση. Πρόκειται για τη δεύτερη φορά που η Επιτροπή χάνει παρόμοια υπόθεση, μετά την [υπόθεση της φορολογίας -πολλών εκατομμυρίων- της Starbucks το 2019](#).

Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει ότι οι εταιρείες σε ορισμένες χώρες της ΕΕ πληρώνουν στην πραγματικότητα φόρους πολύ κάτω από τον φορολογικό συντελεστή που ορίζει ο νόμος.

Η κρίση COVID-19 δεν προκάλεσε μόνο ένα διπλό σοκ στην παγκόσμια ζήτηση και προσφορά, αλλά και **μια επίθεση στην ίδια την υπόθεση ότι λειτουργούμε σε ένα κατά βάση προβλέψιμο περιβάλλον**. Όταν καταρρέει αυτή η βασική προϋπόθεση, η ορθολογική λήψη αποφάσεων καθίσταται αδύνατη. Ως αποτέλεσμα, τα σοκ αβεβαιότητας μπορούν να οδηγήσουν σε απότομες πτώσεις της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας. [Ο Henrik Müller και ο Nico Hornig υποστηρίζουν στο VoxEU](#) ότι πρέπει να προετοιμαστούμε για μελλοντικά σοκ, σχεδιάζοντας καλύτερα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, έτσι ώστε να έχουμε περισσότερο χρόνο για να κάνουμε προβλέψεις και να μετριάσουμε τον αντίκτυπο, δημιουργώντας έναν νέο δείκτη αβεβαιότητας που βασίζεται στις ειδήσεις. Ένας τέτοιος δείκτης θα έκανε διάκριση μεταξύ διαφόρων πηγών αβεβαιότητας που δεν χρειάζεται να προσδιοριστούν εκ των προτέρων. Ο τωρινός δείκτης αβεβαιότητας οικονομικής πολιτικής βασίζεται σε ένα προκαθορισμένο σύνολο πολιτικών (νομισματική, δημοσιονομική, φορολογική, κανονιστική). Κατά συνέπεια ανταποκρίθηκε στην κρίση COVID-19 με καθυστέρηση στις αρχές Απριλίου, όταν τα δεδομένα του Μαρτίου ήταν διαθέσιμα και ενώ πολλές χώρες της Ασίας και της Ευρώπης βρισκονταν ήδη σε συνθήκες lockdown για εβδομάδες. Ο δείκτης που προτείνεται είναι πιο ανοιχτός σε νέες εξελίξεις από μέχρι τώρα άγνωστες πηγές, από την πολιτική, τις αγορές ή αλλού, και θα μπορούσε να ανακαλύψει μη αναμενόμενες εξελίξεις σε πρώιμα στάδια καθώς ο αντίκτυπός τους στην οικονομία αρχίζει να ξεδιπλώνεται

Υπάρχει μια μακροχρόνια συζήτηση σχετικά με το εάν μπορούν να προβλεφθούν οι οικονομικές κρίσεις. [Οι Robin Greenwood et al. στο VoxEU](#) βασίστηκαν στην ανάλυση προηγούμενων χρηματοοικονομικών κρίσεων και δεδομένων σχετικά με την πιστωτική επέκταση και τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων μιας ομάδας 42 χωρών την περίοδο 1950-2016 και διαπιστώνουν ότι εάν υπάρχει μεγάλη επέκταση της πίστωσης με έκρηξη των τιμών των περιουσιακών στοιχείων, τότε οι οικονομικές κρίσεις είναι εξαιρετικά προβλέψιμες. Αυτά τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για να υπολογίσουν έναν απλό δείκτη που προσδιορίζει περιόδους πιθανής υπερθέρμανσης της πιστωτικής αγοράς. Ο δείκτης προβλέπει προηγούμενες κρίσεις εκ των προτέρων, με τα στοιχεία τους να υποστηρίζουν την άποψη ότι το οικονομικό σύστημα είναι ευάλωτο σε προβλέψιμες οικονομικές φούσκες που οφείλονται στην πιστωτική επέκταση και την αύξηση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων. Έτσι, θεωρούν ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν χρόνο να ενεργήσουν και να αναλάβουν προληπτικές παρεμβάσεις πολιτικής.

Οι τελευταίες εκτιμήσεις για τη σοβαρότητα της οικονομικής ύφεσης λόγω της πανδημίας COVID-19 υποδηλώνουν **συρρίκνωση του παγκόσμιου ΑΕΠ τουλάχιστον κατά 6% το 2020**. Το επικείμενο ερώτημα είναι αν τα τρέχοντα αποθέματα κεφαλαίων των τραπεζών επαρκούν για την κάλυψη πιθανών πιστωτικών απωλειών. Η εκτίμηση της σοβαρότητας της απειλής του κορωνοϊού για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα είναι δύσκολη, αλλά [οι Henk Jan Reinders, Dirk Schoenmaker και Mathijs van Dijk στο VoxEU](#) την επιχειρούν, αξιοποιώντας δεδομένα από το χρηματιστήριο. Χρησιμοποιώντας διαφορετικά σενάρια για μελλοντική αστάθεια και υφιστάμενες απώλειες σε περίπτωση αθέτησης, εκτιμούν ότι οι ενδεχόμενες ζημιές για τις τράπεζες της Ευρωζώνης κυμαίνονται από 7% έως 43% του διαθέσιμου τραπεζικού κεφαλαίου και αποθεματικών. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η ΕΚΤ ως επόπτης του τραπεζικού συστήματος πρέπει να διαχειριστεί δυναμικά τον αντίκτυπο του COVID-19 στις τράπεζες.

[Οι New York Times φιλοξενούν μια νέα μελέτη](#), η οποία αναφέρει ότι **5,4 εκατομμύρια άνθρωποι στις ΗΠΑ έχασαν την υγειονομική τους ασφάλιση κατά τη διάρκεια της πανδημίας**. Ο Stan Dorn, ο οποίος διευθύνει το National Center for Coverage Innovation, ισχυρίζεται ότι αυτός ο συγκλονιστικός αριθμός καταδεικνύει ότι η τρέχουσα κρίση σίγουρα επισκιάζει τη Μεγάλη Ύφεση και είναι η χειρότερη οικονομική ύφεση μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η μελέτη διαπίστωσε ότι η εκτιμώμενη αύξηση των ανασφάλιστων απολυμένων εργαζομένων κατά την προηγούμενη τρίμηνη περίοδο ήταν σχεδόν 40% υψηλότερη σε σύγκριση με την ύφεση του 2008-09. Όσον αφορά τις επιμέρους πολιτείες, μόνο στο Τέξας ο αριθμός των ανασφάλιστων αυξήθηκε από περίπου 4,2 εκατομμύρια σε σχεδόν 4,9 εκατομμύρια, αφήνοντας τρεις στους δέκα Τεξανούς ανασφάλιστους.

Στις ΗΠΑ το επίδομα ανεργίας έχει παίξει κρίσιμο ρόλο στην οικονομική διαχείριση της πανδημίας. Έχει διευρυνθεί σε μεγάλο βαθμό, επεκτείνοντας την κάλυψη και σε νέα άτομα και είναι διαθέσιμο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ως αποτέλεσμα, στα τέλη Ιουνίου 2020, περίπου 36 εκατομμύρια άνθρωποι έλαβαν ή είχαν υποβάλει αίτηση για επιδόματα ανεργίας. Το επίδομα ανεργίας ήταν το κλειδί για το γεγονός ότι το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών έχει αυξηθεί, ενώ τα εισοδήματα από εργασία έχουν πέσει κατακόρυφα, προστατεύοντας τόσο τα νοικοκυριά όσο και τη μακροοικονομία, [σύμφωνα με τον Jason Furman στο Peterson Institute for International Economics](#). Η επέκταση του επιδόματος ανεργίας λήγει στα τέλη Ιουλίου 2020, ωστόσο η ανάγκη του παραμένει εξαιρετικά σημαντική για την προστασία των εργαζομένων από τις συνέπειες αυτής της κρίσης και την επιτάχυνση της οικονομικής ανάκαμψης. 18 εκατομμύρια άτομα είναι ακόμη άνεργα και παρόλο που η συνολική αγορά εργασίας έχει βελτιωθεί, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ροές ανέργων, με περισσότερα από 2 εκατομμύρια άτομα να υποβάλλουν αρχικές αιτήσεις για παροχές κάθε εβδομάδα εδώ και 16 συνεχόμενες εβδομάδες.

Οι ειδικοί του ΕΛΙΑΜΕΠ γράφουν

«Θα πάρουν, κατά πάσα πιθανότητα, οι 4 φειδωλοί τα λεγόμενα rebates, δηλαδή τις επιστροφές που θέλουν, είναι οι πλουσιότερες χώρες και θέλουν να παίρνουν ως επιστροφή ένα μέρος από αυτά που συνεισφέρουν στον προϋπολογισμό. Αυτό φαίνεται θα το πάρουν. Επίσης, φαίνεται πως θα υπάρξουν κάποιες παραχωρήσεις προς τους φειδωλούς, ειδικά προς την κυβέρνηση Ρούτε, της Ολλανδίας, που είναι και αυτή που έχει και το μεγαλύτερο πολιτικό πρόβλημα, γιατί το κοινοβούλιο της είναι πολύ σκληρό απέναντι στον Ρούτε, η πλειοψηφία του εκεί είναι οριακή, θα πάρουν κατά πάσα πιθανότητα μία ενισχυμένη αιρεσιμότητα, δηλαδή θα υπάρξει κάποια υποχρέωση μεταρρυθμίσεων οι οποίες με κάποιο τρόπο θα ελέγχονται από την Ε.Ε. και από τα όργανα της, ως προϋπόθεση για να γίνονται οι εκταμιεύσεις. Το πώς θα γίνει ακριβώς αυτό, τι μορφή θα έχει, ποια θα είναι η διαδικασία είναι υπό διαπραγμάτευση, αλλά είναι χαρακτηριστικό ότι ο πρωθυπουργός Ρούτε, στην ομιλία του στο Ολλανδικό Κοινοβούλιο, είπε ότι στις συναντήσεις που είχε με τους ηγέτες της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιταλίας αντίστοιχα, τους υπέδειξε τα στοιχεία από τις εκθέσεις της Κομισιόν, τα οποία υποδεικνύουν ποιες μεταρρυθμίσεις πρέπει να κάνουν. Δηλαδή ακολουθεί ήδη μια σκληρή στάση και θα ζητήσει οι χώρες που θα λάβουν τα μεγαλύτερα κεφάλαια από τις επιδοτήσεις να προσφέρουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις, ως όρο για να χρηματοδοτηθούν.»

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Συνέντευξη, Ραδιόφωνο ΕΡΤ, 17.07.2020](#)

«Ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα αφορά στις περίφημες αιρεσιμότητες. Το ζήτημα υπερβαίνει την απλή επιλογή των τομέων όπου θα διοχετευτούν οι πόροι, και δεν αναφέρεται μόνο στην σύνδεση των εθνικών προγραμμάτων με τη διαδικασία του «ευρωπαϊκού εξαμήνου», η οποία έχει ήδη κατοχυρωθεί. Τα λεγόμενα «φειδωλά» κράτη αναμένεται ότι θα επιμείνουν στην ενίσχυση και διεύρυνση της αιρεσιμότητας, ώστε να περιλάβει την «αποδοτικότερη» χρήση των πόρων αυτών», τη «μεταβολή της δομής των κρατών μελών ώστε οι επιχορηγήσεις να πιάσουν τόπο», την «εξασφάλιση ότι οι εσωτερικές πολιτικές των κρατών μελών θα εγγυώνται το μέλλον». Και ίσως το σημαντικότερο: Τον έλεγχο τόσο για την επιλογή των τομέων όσο και την υλοποίηση δεν θα πρέπει να έχει αποκλειστικά η Επιτροπή, αλλά και το Συμβούλιο Υπουργών και το Eurogroup. Η παλιά διαίρεση των κρατών μελών όχι απλά σε Βορρά και Νότο, αλλά σε εκείνα που παρακολουθούνται και κρίνονται και σε εκείνα που κρίνουν και επιβάλλουν κανόνες και αρχές.»

Αχιλλέας Μητσός, Ειδικός Σύμβουλος, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Τα Νέα, 17.07.2020](#)

«Από τις αρχές του Μαρτίου η χώρα (Ηνωμένο Βασίλειο) εγκατέλειψε επίσημα το οχυρό Ευρώπη. Ως τρίτη χώρα βρίσκεται στη μεταβατική φάση των διαπραγματεύσεων για την επίτευξη νέας εμπορικής συμφωνίας με τους 27. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μέχρι το τέλος του έτους τότε οι εμπορικές ανταλλαγές θα διεξάγονται με τους όρους του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, δηλαδή με δασμούς και γραφειοκρατικές διαδικασίες που θα επιβαρύνουν τις οικονομίες και την αγορά εργασίας και των δύο μερών (Ε.Ε. - Ηνωμένο Βασίλειο). Ωστόσο οι απώλειες των Βρετανών θα είναι πολύ μεγαλύτερες.»

Αντώνης Τριφύλλης, Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Το Βήμα, 12.07.2020](#)